

600 JAAR JERUSALEM

Het begon in 1422, op kerstavond. Twee vaders in gesprek bij het haardvuur. Zij wilden hun vrome dochters in beslotenheid laten leven met God. Er zou een klooster komen met de naam Jerusalem in een hofstede bij de Grote Kerk. Hun eerste stap was het begin van een lange weg die leidde tot groei van wereldwijde religieuze gemeenschappen. De eerste vier eeuwen waren het Augustinessen en daarna Ursulinen.

Venray heeft veel kloosters gekend. Deze kloosters hebben zowel op maatschappelijk gebied (onderwijs, opvoeding, zorg) als in economisch opzicht een belangrijke rol gespeeld. Een van deze kloosters is bekend onder de naam Jerusalem. Het klooster stond op de plaats van het huidige gemeentehuis.

Foto: Mariaprocessionie Jerusalem 1955. Collectie, verzameling Harrie Coopmans/ Jan van der Putten.

Het werd bewoond en geleid door religieuzen van twee ordes, eerst de Augustinessen, van 1422 tot 1802, en vervolgens de Ursulinen van 1838 tot 1974. Voor Augustinessen was het leven bidden en werken. Weven was hun belangrijkste werk. Ursulinen wijdden zich aan onderwijs voor meisjes, lang vóórdat het gewoon was dat meisjes naar school

gingen. In 1838 komen Ursulinen uit Tildonk in België in Venray. Zij laten het oude klooster herbouwen, beginnen een lagere school voor meisjes en een meisjesinternaat. Bij het vijftigjarig jubileum brandt het pensionaat af. Architect Pierre Cuypers herbouwt het.

Ursulinen gaven onderwijs aan meisjes uit de gegoede burgerij, die intern waren gehuisvest. Het was een bijzondere opdracht. Naast de normale schoolse doelen, was culturele en maatschappelijke vorming heel belangrijk. Het werd een instituut waar jonge vrouwen een rijke opleiding kregen. In 1915 krijgt Venray het eerste gymnasium voor meisjes in Nederland. Sint Angela, genoemd naar Angela Merici, de stichter van de orde.

Aan het einde van de oorlog wordt het klooster zwaar gebombardeerd. Na de wederopbouw loopt begin jaren zestig het aantal roepingen terug. Het internaat moet inkrimpen en seculieren ('leken') nemen de leiding over.

En uiteindelijk treden de Ursulinen terug uit het onderwijs. Een deel van het klooster wordt gemeentehuis. De school wordt een gewone moderne school, die in de jaren negentig opgaat in een omvangrijke fusie. En zo belanden we in het heden.

De gemeente Venray koopt het klooster in 1974 en vestigt er het nieuwe gemeentehuis. De Ursulinen vertrekken met stille trom. Hun naam op opvoedkundig en onderwijskundig gebied leeft voort. De school blijft Jerusalem heten. En zo heet ook het kunstencentrum nu.

De tentoonstelling '600 jaar Jerusalem, van religieuze beslotenheid naar open samenleving' in het Venrays Museum, Mgr. Goumansplein 1 in Venray, wordt officieel geopend op vrijdag 16 december 2022 om 17.00 uur en blijft toegankelijk tot 24 juli 2023. Elke donderdag, vrijdag, zaterdag en zondag van 13.30-17.00 uur. In de periode dat de tentoonstelling aanwezig is, worden allerhande activiteiten georganiseerd, zoals muziek, wandeling met gids, bezoek aan Ursulinenkerkhof en de Engelse tuin, rondleiding door gemeentehuis en lezingen

Tekst: Jan-Hein de Wit